

Némi hatást csak a bűnbánás jelenetében produkált. Annál nagyobb volt azonban Jeszenszky Dezső a nagybácsi szerepében. Alakításában belevette lelkét, tudását, alkotó erejét, Játéka nem volt utánzás, de alkotás. Kintűnően felfogott szerepében eredeti maradt elejétől végig. Érzése nem volt mesterkelt. A kivétel is természetes. A taps, mellyel a közönség jelenését kísérte nem volt kiderzősákol, de igaz tetszésből fakadó. Nagyon jól játszott P. Nagy Linda is (Őrsze), ki ez alkalommal az egyzertű falusi asszony szerepében rendkívül megnyerő volt. Hálátlanok volnának, ha játékaért nem adoznának teljes elismeréstünkkel J. Széll Erzsinek (Irma), kit valahányszor újból látunk, mindjobban megérlelődik bennünk az a tudat, hogy művésze a legapróbb részletekig tökéletes. Nem csoda tehát, ha közönségünk szívesen látja őt bármely szerepben. Hasonló elismeréssel nyilatkozhatunk Földváry S. (Sándor) szerepléséről is. Madas Pista (Auenburg) rövid szerepében is tökéletes produkált.

Vasárnap, augusztus hó 29-én, ünnepe volt a színházi közönségnek. Ezen a napon lépett fel ugyanis először a közönség régi kedvence: Sz. Végh Gizella a „Náni“ című szerepében. De az ünnepies hangulatot fokozta az a körülmény, hogy ugyancsak e napon lépett fel először Szabados László is s elmondhatjuk, hogy mindketten alaposan rászolgáltak arra az elismerésre, mellyel az egész felvidéki közönség állandóan adozik nekik. Ha tekintetbe vesszük a körülményeket, t. i. az előadott színdarab kiválóságát, a szereplők elsőrendű alakításait, úgy érteni tudjuk azt az általános véleményt, hogy Sz. Végh Gizella és Szabados László többszöri fellépése határozottan a színházi közönség számarányát fokozná. — Sz. Végh Gizella mint Nani emivalónak kedves volt; ugy játéka, mint előadott dalai teljesen lebilencselték a színházat zsufolásig megöltözött közönséget, ki hálaéjének és elismerésének adóját a sürűn felhangzó tapsokban iparkodott ledőnti. Szabados László a Kreuzer Michl szerepében állandóan derült hangulatban tartotta a közönséget s a dalait majdnem minden esetben meg kellett ismételnie. Igazságtalanok volnának azonban, ha meg nem omiltenők, hogy a darab sikeres előadásához a szereplők mind-egyiké hozzájárult erős igyekezetével, mind-egyikük méltó volt a főszereplők játékához. Földváry a Sándor jogász szerepében újabb bizonyosságot adta sokoldalúságának és a közönség sokat mulatott Madas (Szepi) mókái is.

Hétfőn, augusztus hó 30-án, mérsékeltlen felemelt helyárrakkal Bernstein Henry nagy-sikerű drámája Israel met, itt először. Ez a megrázó jelenetekben gazdag darab bőséges alkalmat nyújtott a tehetségek kifejtésére. És ezt az alkalmat meg is ragadta Földváry S. Thibault szerepében. A fiatal művész fényesen oldotta meg nehéz feladatát. Annyi méltóságot, annyi tehetséget, annyi tanulmányt, éles ítéletet produkált előadásában, hogy szinte véle éreztünk lelki állapotának minden fázisában. Igazi embert alkotott. Mesterien választotta meg a külső hatás eszközeit, anélkül azonban, hogy bármely irányban visszatetsző lét volna. Hasonló elismeréssel szólhatunk Szabados László (Gutlieb Jusztin) alakításáról is. Kár, igazán kár, hogy nem tűzözölhetjük őt többször a deszkákon. Fehér Ö. László (Szilvian atya) ma megint elemében volt.

Jól felfogott szerepében megtalálta a helyes utat s a kivételben művészi maradt mindig végig. Madas Pista De Mauve maquis alkításával újabb babért fűzött oddigi sikereihez. Nagyon jó volt P. Nagy Linda is a hercegnő szerepében. Nem szólhatunk azonban dicsőretekkel Sugár István játékaról, kinek eddigi szerepei nem nagyon bizatók jövőjére nézve.

Kedden, augusztus hó 31-én, az újonnan szerződött szubret, Peéry Ius első fellépésével a „Naftalin“ került színpadra. Peéry kisasszony bemutatkozásával (Palkány Etus), hogy ösztöké legyünk, nem voltunk meglegedve. A közönség Vida Ilona után töböt várt művészetétől. Hangja kevés és fátyolozott. Mozgása bizonytalan. Elismerjük, hogy e tekintetben a roszog színpad is hátrálta. Egyénisége azonban kedves jelenség. Lehot, hogy indiszociójának elmultával művészetét is inkább fogjuk élvezetni. Hasonlóképp keveset produkált Verő Ilona is. Feladatát kintűnően oldotta meg J. Széll Erzi, Szabados László és Madas Pista, kinek mókái valóssággal halálra kaegatták a közönséget. Jó volt még Tarnay Leona és Sándor Margit. Kiváló alakítást mutatott be Fehér Ö. László az ő bohókás házmaster szerepében.

Szerdán, szeptember hó 1-én, Schaw világ-hírt drámáját: „Az ördög cimborájá“t adta a társulat, egészen kovés sikerrel. Az előadás szintelenségének kizárólagos oka abban keresendő, hogy a szereplők, ugyszólván, próba nélkül, összelanulatlánul és kellő feyelem nélkül léptek a közönség elé. Csak a társulat elítjének örömegezesitese mentette meg a darabot a teljes fiaskótól. Dicsőret illeti meg ezért elsősorban Földvárit (Richard), ki az ő nagy képességével, színes, erőteljes alakításával végig lekötötte a nézőtér figyelmét. Fehér Ö. László (Andersohn) e tekintetben szinten nem maradt hátrább. Játéka főleg a második felvonásban jutott teljes érvényre, midőn a papi talárt felcserehli a polgár köntösével, hogy megmentsen önelőző barátját, Richardot. Ez a jelenése valóban megkapó volt. A nők közül J. Széll Erzi (Judit) produkált teljesen művészi alakítást. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy a mai est csak kivétel. Nem. Alakjait mindenkor művészi tökélyvel domborítja ki. Mélységes érzéstől, lángoló szenvedélytől áthatott, husból és vérből való emberek azok. És éppen ez az ő nagy művésze. Ma sem volt egyéb, Kisebb szerepekben kiváló alakítást mutatott be Madas Pista (Svzinon őrnagy) és Feleky (Krisztof), aki ma először csillogtatta képességét.

Csütörtökön, szeptember hó 2-án, dacára a felemelt helyárraknak, zsufolásig megtelt ház előtt a Tatarjárás került színpadra. Az előadásban ma teljesebb volt az ősszhang, mint tegnap és tegnapelőtt. Nekünk ugy tűnik fel, hogy a primadonnák Peéry (Mogyoróssy) és Verő Ilona (Rimadon) ma szinten több ambiciót játszottak, mint első felléptükkor. Hogy kellő sikert még sem arattak, azt Peéry teljes rekedtségének tudjuk be. Pedig meg volt az igyekezet mindkettőben, hogy kifejezésre juttassák egyéniségüket. Ezt azonban még mindig sikeretlenül. J. Széll Erzi (Treszka) megint ragyogtatta tehetségét. Kis szerepből kihozott annyit, amennyit hivatott lélekek alkotni lehet. A férfiak közül teljes elismeréssel adozott a közönség Sugár Gyulának

(Lőrentey) és Telekán Valérnak (Turi), kik precíz énekszámaikkal egyszerre meghódították a hallgatóság szimpátiáját. Rendkívül élvezetes volt Madas Pista (Wallerstein), ki bohókás jelenéseivel halálra kaegattotta a publikumot. Pompás volt Szabados is (Lohonyai), kiből igazi vónája, a komikum, ma hatalmas erővel tört ki s élvezetes perceket szerzett annak a közönségnek, mely Szabados művészetéért mindig hálás volt. Nagyon szép alakotta meg az egyzertű paraszot Péhár Ö. László (Bence) is, kinek képességei iránt mindinkább nagyobb tisztelettel adozunk. A többi szereplőben is nagy volt az igyekezet.

Ma vasárnap este új szerepbeosztással a „Tatarjárás“ került színpadra. Mogyoróssy szerepét Peéry Ius helyett Sz. Végh Gizella fogja játszani.

H I R E K.

Darányi miniszter Turócszentmártonban. A földmívelésgügyi miniszter egy éjszaka lakója volt városunknak. A magas Tatrából visszatutaztában, a mult hétfőn éjjel lekaposztatta a helybeli vasuti állomás szalonkojsját s az egész éjjel itt töltötte. A szalonkojsit a másnap reggeli gyorsvonathoz kapcsolatva, Budapestre utazott.

Az iskolaév kezdete. A helybeli iskolában szombaton kezdődött a hivatalos iskolai év. Ez alkalommal a fiátltság a tanári kar vezetése mellett ünnepléses *Veni Sancte*-n volt részt.

Kinovezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Simovics* Mihály felső kereskedelmi iskolai tanárt megbízotként a helybeli felső kereskedelmi iskolához rendelte ki.

Rabbiválasztás. A helybeli izraelita hitközség a mult vasárnap tartott közgyűlésén nagy szótöbbséggel *Weiskopf* Artur doktor rozsnói rabbist választotta meg rabbivá. A választás eredményéről táviratilag értesítettek az új papot, ki a mult hét folyamán személyesen küszönte meg a hitközségi tagok helyezett bizalmát. Az új rabbi majd csak szeptember hó végén foglalja el új állomás-helyét.

Hatóságunk figyelmébe! Városunk rendezett viszonyaira való, hogy utácúnok gar-madákban hever hétről-hétre a piszok és patakokban folyik a szennyviz. Kedélyes látványt nyujt például a kékfestő telepének tájéka és az attól elvezető utacársék, amelyeket az illető méltó módon gyönyörű kékre festett. A színmel csak megtudnánk barátkozni, csakhogy annak a lének ott szaga is van, förtelenesen büzös szaga, amely a járó kelőt megfójtással fenyegeti. Ezekben az állapotokban már csak segíteni lehetne egyszer, annál is inkább, mert amint halljuk, az érdekeltek több ízben panaszt emeltek már.

Kutasított orosz lóné. *Witte* Emilia, egy orosz leánygimnázium nyugalmazott igazgatónéje hat esztendő óta minden évben Turócszentmártonban nyaral. Rendszeren az itteni muzeumi és egyéb ünnepek idején érkezik, aztán itt marad augusztus végéig. Viselkedése már régóta gyanut kellett, mert rendszeren a város elhagyott helyén bérelt lakást, sokat levelezetett és bekalandozta az egész Felvidéket. A hatóságának végre szemel

szurt a titokzatos vendég s néhány nap előtt megjelent nála két csendőr, kikérdezték őt magát és környezetét is itt tartózkodásának célja felől. Azt válaszolta, hogy a cseh kisebbségekről és azok helyzetéről szóló munkáját írja Turócszentmártonban. A csendőrök több iratot foglaltak le nála, másnap pedig megjelent *Keviczky* jegyző s alapos vizsgálat után Witte Emiliát kiutasította Magyarországból. A kiutasítás oka az, hogy Witte állandóan gyanus emberekkel érintkezett, a lefoglalt kéziratok is arra vallanak, hogy itteni időzésének rejtett céljai vannak.

Öngyilkosság. A nemrég elhunyt s közismerteleben állott *Ioanica Pál* volt draskói bíró özvegye született *Kulich Judit* a múlt hó 31-én a gazdasági udvarban lévő csűrben felakasztotta magát. Mire a gyermekei rátaláltak a 63 esztendő asszonyra, már halott volt. A szerencsétlen asszony rettenetes tettének oka ismeretlen. A községben a nép többféleképen kommentálja az öngyilkosságot. Legnagyobb valószínűség szerint az öngyilkosság oka azokban a vizályokban keresendő, melyek az apa halálának bekövetkeztével a hátramaradtak és az özvegy között beállottak. Temetésén résztvett a falu aprajánagyja, mert a szerencsétlen véget ért asszonyt az egész község szerette.

Éleleti idő. A múlt hétfőn, mint tudósítónk írja, valóságos végítéleti idő szakadt Árva vármegye néhány községére. A borzalmas időt szélvihar, egymást erő villámcsapások előzték meg. Majd egyszerre szakadni kezdett az eső, minek következtében csakhamar víz alatt állt minden. A hegyoldalakról lerohanó eső magával ragadta a már leartott és még sok helyen lábón álló termést, elmosta az utakat s a vasut tüllesztés is sok helyen úgy megrongálta, hogy a forgalmat be kellett szüntetni. A rettenetes felhőszakadás több ezerre menő károkat okozott az anyagi s sanyaru viszonyok közt élő lakosoknak.

Hamis pénz. Rózsahegyi levelezőnk írja, hogy az utóbbi időben sok hamis pénz, főleg pedig koronások és ötkoronások kerültek forgalomba. A hamisítványok igen sikerültek s így a közönség körében is el vannak terjedve. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy mihelyt ily hamisítványra talál, szolgátlassa azt be a csendőrségnek vagy valamely bíróságnak.

Tót nemzetiségi bank Kovásházán. A Bánát termékeny földjére is rált már a polyp. Kovásházán a múlt hónapban kezdte meg működését az új tót bank, amely a Bánát tótjait nagy hitváva "közös nemzetgazdasági" célok érdekében tömöríteni.

Scoutus Viator ur nyári tapasztalatai. Hogy ki legyen ez az ur, azt hisszük, nem szükséges, hogy közönségünknek újból bemutatassuk. Ismértük őt rágalmazással teli irodalmi témekéiről, melyekben nemzeti törekvésünket hamis színekben, hamis világtításban iparkodik bemutatni Európa előtt. Természe-

tesen jó pénzért. Ez az ur a nyár folyamán beutazta a nemzetiséglakta vidékeket s egyoldalu információk beszerzése után visszavonult, hogy ismét könyvet írjon rólunk. Adatait most revidálja. A tót dolgokra nézve *Kölsiek* Antal cseh katolikus pap segédkezését kérte fel, ki mint olvasunk, már el is utazott Aytónuba. A könyv Brntinnen fog megjelenni. Mi, utolsó ítélethez illő felellemmel várjuk a könyv megjelenését, mert hatása alighanem elfújja ezt a szegény magyart e szépséges haza földjéről. Rísum tenaítés...!

Balálás végű verekedés. Borzalmas eset tartja izgalomban a Vág mentén fekvő Krpellán község különbözően igen csendes és jóravaló lakosságát. A múlt hó 31-én *Milanez Volni* András a koromsámban együtt idogált *Rafaj* János gazdával. Mikor elmentek, még mindig folyt közöttük a vita. Az után azután mások is csatlakoztak a vitázókhoz s valószínűleg ugrottak is a pitóizálókat. A sok szónak végül is parázs verekedés lett a vége. Az utcai harc hevében *Milanez András* követ ragadott s azzal úgy sújtotta fejbe ellenfelét, *Rafaj* Jánost, hogy nyomban hanyatvágódott s rövid, de borzalmas haláltusa után kiszorvedett. A község előjárósága azonnal jelentést tett a csendőrségnek, ki viszont a járás-bírósághoz küldött hivatalos értesítést. Ennek következtében a hivatalos boncolást a folyó hó 1-én tartották meg. A gyilkost letartóztatták.

Halálós elgázolás. *Jasurék Mária*, 48 éves, csacai illetőségű asszonyt a múlt hó 31-én, a kassa-oderbergi vasut 16. számú személyvonata a rencezőpályaudvarban elgázolta. Az asszony szürnyet halt.

Érőszakos halál. Lapunk zártakor értesültünk, hogy a rutkai csendőrség jelentése szerint, Rutka község határában egy holttestet találtak, melyen a külső erőszak nyomai találhatók fel. A megejtett nyomozások szerint a hulla *Cserven József* vasuti munkás hullája.

A Vágba fut. *Goldstülker* Mór 21 éves fia a folyó hó 1-én fürdés közben a Vágba fut. A szerencsétlenül járt fiatalember hulláját — a csendőrség jelentése szerint — még ezigideig feltalálni nem sikerült.

A vámközelés körülíll visszaélések. A poszonyi kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úról vett értesítés szerint némelyeknek a vámközelés követítésére irányított tevékenysége körében oly visszaélések is fordultak elő, melyek a közönség, kivált pedig a kereskedői és iparoskörök tetemes károsodását eredményezhetik. Az ily visszaélések illetőleg az ezebből származható károsodások lehető megelőzése érdekében a megbízók részéről mindig gondos figyelem fordítandó arra, hogy mindenkor oly árubevallási másodlatok adassanak át, amelyek a vámhivatal által vannak kiállítva és aján-

latos, hogy a cégek az árubevallási másodlatokat megvizsgálják, illetve kizárólag csak oly bevallási jegyeket fogadjanak el a leszámolás alapjául, amelyekben a hivatalos lelet két vámtisztviselőnek aláírásával és kivált a vámhivatal pecsétjével van ellátva.

Nem humbag, hogy a legkiválóbb minőségű divatárut jutányos áron csak *Patsch* Kálmán f. hó 1-én megnyílt divatruházában lehet kapni. Erről mindenki meggyőződhetik egy próbavásárlással. Olvasóközönségünknek bátran ajánlhatjuk ez új üzletet, mert tudjuk, hogy ott mindenkit a legismertesebben kiszolgálának.

Olvasóink figyelmét felhívjuk a lapunkban közölt Steiner-féle hirdetésre.

Ha szívesen és az olcsón és prima kivételben kizárólagosan Steiner Lajos sirközüzetben vásárolja meg, jó munka csak tölem várható; ha más ajánl, az rossz, tessék visszautasítani, bizonyítja a naponta beérkező számos köszönőirat, melyek bárá által megértémetkök.

Steiner Lajos sirközülete

Turócszentmártonban, fútcá.

Óriási választék a legfinomabb márvány, gránit, sienit sirkövekben. Már 40 - 3000 koronáig terjedő árakban kaphatók! — Az összes kőfaragómunkánk és javítások elvállaltatnak. Szolid kiszolgálás!

IRODALOM.

Ifjusági Lapok. A középiskolai tanuló ifjuságnak egyedüli folyóirata, mely kivált ill minden felekezeti és pártérdeken az Ifjusági Lapok. E tartalmas diáklap havonként háromszor jelenik meg. Magas irodalmi színvonalú biztosítja munkatársai, akik az ifjabb hazai irodalom legkiválóbbjait. A szerkesztőség valóban kulturális célt szorgal, amidőn a káros ponyvairódmali és pornografikus művek ellen küzdve ezen szívet-leket nemestítő folyóiratot átja a magyar ifjuság kezébe. Minden szülőnek ajánljuk, hogy rendelje meg diákia részére az Ifjusági Lapok-at, amely nemcsak szórakoztat, hanem tanít és nevel is egyszerű. Előfizetésí árai pedig oly csekélyek, hogy azt fizetni bárkinek is módjában áll: egész évre 4 kor. 80 fill., félévre 2 kor. 40 fill., negyedévre 1 kor. 20 fill. Mutatványzatot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, V., Nádor-utca 16.

Szerkesztésért felelős: *Dugovics Titus*.
Helyettes szerkesztő: *Boldizsár Boldizsár*.
Kiadótulajdonos: *Moskóczy Ferencné*.

Svehla János és Paulovics Béla

== első turóci sirköraktára! ==

SIRKÖVEK

Mindenféle kőfaragómunkák, valamint javítások elvállaltatnak!

A legkitűnőbb minőségű, valódi karrarai és hazai természetes márvány és gránit, — továbbá többféle színű veronai márvány, sziléziai, svéd és görög gránit, labrador stb.

60 - 2000 koronáig terjedő árakban kaphatók

Svehla János

kárpitos, butor-raktáros
temetkezési vállalatnál

TURÓCSZENTMÁRTONBAN.

Szolid és ügyelmes kiszolgálás!

HÉDA B.

fűszer- és csemegekereskedése
Túróczi-szentmárton, főtér.

Peek Frean & Co. Ltd.
London teasütemények,
szőlő, barack, körte, alma
stb. gyümölcsök!

Nagy liszt- és kávéraktár!

Vadon termő, hegyi gyümölcsből
készült, legfinomabb zamatu

málnaszörpöt

5 kilós bádogdobozokban 7 koronáért
bérmentve szállít **Gazdik János**
gyógyszerész Kőrmöczbányán.

Haltenberger Béla

Kassa

ruhafestő, vegytisztító és gőz-
mosó gyárainak képviselője:

Reisz Lipótné, Túróczi-szentmárton.

Nagy választék női és gyermekalakokban

Hirdetmény.

A felszámolás alatt levő Nagy-
csepesényi tejszövetkezet tulajdonát
képező tejtermék feldolgozási gépek
és eszközök, valamint üzleti beren-
dezésének tárgyai folyó hó 12-én
délután 2 órakor nyilvános árverés-
en el fognak adatni.

Nagycsepesény, 1909. szept. 1.

A felszámoló bizottság.

KIADÓ

Túróczi-szentmártonban, a Fő-utca 63.
számu házban egy 4 szoba, konyha,
éléskamra és egyéb mellék helyi-
ségekből, nemkülönböztetve dísz- és
zöldéses kertből álló

LAKÁS

folyó évi november hó 1-től kezdve.
Bérszösszeg 700 korona. — Értekezni
lehet **Mittrovsky Rezső** urral hely-
ben és a tulajdonossal: **Gazdik J.**
gyógyszeressel Kőrmöczbányán.

Magyar forrás! Húgyhajtó és húgysavoldó Magyar forrás!

Szultán-forrás

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, lithion-tartalmú ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital!

Dus Lithion-tartalmú következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok
eseiben, továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kútkezelőség és központi iroda: **II Igazgatóság: BUDAPEST,**
==== EPERJES. ==== IV., Ferencz József-rakpart 22. sz.

Kapható külföldön a következő városokban: Brüsszel, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten: 111-93.

Vezérképviselő: **Moskóczi József, Túróczi-szentmárton.**

„KEGYELET” TEMETKEZÉSI VÁLLALAT ...

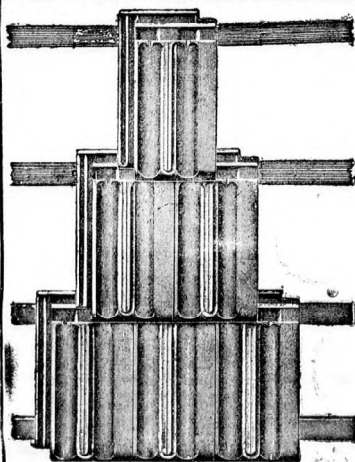
TURÓCZSZENTMÁRTON, KUFFLER-FÉLE HÁZ
(AZ „IPARBANK” VOLT HELYSÉGEIBEN)

Jutányos
árak!

Elvállalja a legegyszerűbb és leg-
fényesebb temetések rendezését
helyben és vidéken. — Koporsók,
koszorúk és mindenemű gyász-
cikkek óriási választékú raktára!

Jutányos
árak!

Elárusító **REISZ LIPÓT**
női divatkereskedő.

Schulz Gőztéglagyarak R.-T.

Szucsány (Ks.-Od. vasút)
és Túróczi-szentmárton

gőztéglagyarak szállítanak:

Francia kettőshornyolt-, hornyolt- és
hódítarku fedélserepet, **alagsőveket**,
nyerszalazati és idomtéglatat **vízhatlan**,
fagyellenálló, **egyenletes** minőségben.
Minden iparágak megfelelő **chamotte** és
tűzálló téglákat.

Építési vállalata

szerkeszt és épít: minden alaku gyári ké-
ményeket, kazánbefalazásokat, tüze-
lési berendezéseket jótállás mellett.

Központi iroda: **Szucsány.** Elárusító-
hely **Túróczi-szentmártonban,**
Bindfeld Armin cézegnél.

Wix Miksa

épületüvegezési vállalata
Turócszentmárton.

Elvállal mindenféle üvegezés
olcsó árak mellett.

Dúsraktár porcellán-, üveg-
és kizézüst-árakban.

194/1909. sz.

Faarverési hirdetmény.

A Zábrecs községi volt urbéres birtokosság 1909. évi szeptember hó 27-én délelőtt 10 órakor a Zábrecs község házánál tartandó nyilvános szö- és írásbeli árverésen eladja a tulajdonát képező erdőnek 389/1909. sz. K. E. bizottsági határozattal kihasználásra engedélyezett 0'66 kat. hold kiterjedésű rendkívüli vágásában tövön álló 616 db. lucfenyőnek 203'74 tm²-re becstült mű és 50'94 tm²-re becstült tűzifa és kéreg, összesen tehát 254'68 tm²-re becstült fatömegét. Kikiáltási ár 1680'86 kor. Kiszállítási határidő: bezárólag 1910. évi április hó 1-ig.

Ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe:

a) ha a hirdetményben kitűzött óra előtt nyújtatnak be; b) ha tisztán kivehető számgjeggyel s egyszersmind betűkkel is kiírva tartalmazzák a megajánlott összeget; c) ha az ajánlat szövege, valamint annak borítéka kívül az értékesítés tárgyát képező hasznóvétel megjelölését szószertint tartalmazza, ugyanint az a hirdetményben foglalatik; d) ha lepecsételve és ikenként 1 koronás bélyeggel ellátva adatnak be; e) ha tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti; f) ha bánatpénzképen 170 koronát tartalmaznak; g) ha ugy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó postaalomás) világosan kiolvasható; és h) ha a boríték kívül „Ajánlat a Zábrecs községi volt urbéres birtokosság 1909. évi rendkívüli vágásból eladandó fakészletre” felirással van ellátva. Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtatnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtójára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek az alsó-kubini m. kir. állami erdőhivatalnál, és annak alárendelt alsó-kubini m. kir. állami erdőgondnokságnál és a zabrecsi volt urbéres elnökénél tekinthetők meg naponta 11—12 óra között.

Alsó-kubin, 1909. évi augusztus hó 28.

M. kir. járási erdőgondnokság.

Tótul és magyarul beszélő,
jó házból való fiu

tanulóul

felvétetik helybeli étterembe
Cím a kiadóhivatalban.

1421. tk. sz. 1909.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turócszentmártoni kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Brxa Lepjár Andrásnak Jaros Stilecz András és János elleni végrehajtási ügyében a beszerzebányai kir. törvényszék területéhez tartozó turócszentmártoni kir. bíróság területén, Turán községben fekvő, a turáni 80. számú tjkönyvben A. I. 34—54., 56—58., és 61—68. sorszám alatt felvett s egyszben Jaros Stilecz András és Jaros Stilecz János nevére bevezetett ingatlanokra 3974 koronában megállapított kikiáltási árban az ár-

verést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanság az 1909. évi szeptember hó 14-ik napján délelőtt 10 órakor Turán községben megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanság kikiáltási árának 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kikiáltótt kezéhez letenni.

Az árverési feltételek a tkvi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. bíróság mint tkvi hatóság. Turócszentmártonban, 1909. évi június hó 17-én.

Petrás,
kir. bíró.

PATSCH KÁLMÁN DIVATÁRUHÁZA

TURÓCSZENTMÁRTON, FÖTÉR.

Ezuten is van szerencsém a tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy Turócszentmártonban, Fötér, a volt Kmf-féle üzlethelyiségben

DIVATÁRUHÁZAT

nyitottam. — Áruházamban állandóan raktáron lesznek mint különlegességek: valódi „Kobrak“-cipők, Pichler- és J. Button-féle valódi angol kalapok, vászonkülönlegességek stb., továbbá mindazon divatújdonosságok, melyek a t. vásárlóközönség igényeit és ízlését kielégítik. Céлом szolid kiszolgálással, jutányos árszámítással a t. közönség nagybecsű bizalmát minden irányban kiérdemelné. Mély tisztelettel

==Patsch Kálmán.==

A hölgyközönség figyelmébe!

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy Stubnyafürdőn évek óta fennálló és jó hírnévű női szabó-termet egy, a modern kor minden igényeinek megfelelő

női kalapüzlettel

kibővítettem. Raktáram fel van szerelve a legelegánsabbtól kezdve a legolcsóbb kalapig. Kérem tehát a n. é. közönséget, hogy írántam eddig tanúsított bizalmát új vállalkozásomra is kiterjeszteni sziveskedjék s én minden igyekezetemmel azon leszek, hogy előzékenységgel, pontos és lelkiismeretes kiszolgálással, valamint olcsó áráimmal t. vevőim megelégedését kiérdemeljem. — Teljes tisztelettel:

Galanta Margit.

Fényképészeti gépek és az összes kellékek

kitűnő minőségben
és olcsó áron

Moskóczi Ferenczné

könyvkereskedésében
Turócszentmártonban
kapható.

Előfizetési árak:

Égész évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona
Egy szám ára	20 fillér
Nyiltér sora	40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadói hivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetői osztálya Budapest VII., Erzsébet-körtút 41

POLITIKAI HETILAP

Különválás.

Ami a tót nemzetiségi párt körül ma történik, az többé nem annak a programnak munkája csak, mely a nemzetiségek régi jogát védi és ujjakat keres, hanem olyan törekvés, amely egyes jelenségeiben már most is a teljes különválás csiráját hordja magában és amelynek végeredményével föltétlenül az céloztatik. A külön nyelvetartó külön igazgatásának óhajta mellett ott látjuk az olyan követelések egész sorát, amelyek a tótság külön nemzetiségi jellegének kidomborítására emeltettek ki és ott látjuk a külön tót nemzetgazdasági törekvést is, amelynek szüksége pedig már csak bizonyos politikai egyezésre hozott népeknél szokott fölmérlni.

Hodza Milán orsz. képviselő lapja egyik utóbbi számában erre programot hoz. A tót agitátor azt vitatja, hogy a tót nép a magyarságtól teljesen függetlenül, sőt éppen ellene kell, hogy keresse gazdasági boldogulását. Küzdelmet kíván tehát minden ellen, ami a tót anyanyelvű földmivelő kezéigébe sem esik. — Megtámad maga körül mindent, közép-birtokost, magyar földmivelőt, kormányt egyaránt.

„A románoktól kell — ugymond — tanulunk; husz év alatt pénzintézetek száma 20-ról 150-ig emelkedett s ugyancsak vásárolják a magyarok földbirtokait. Nászód vármegyében pl. a mult esztendőben is tíz szép földbirtok került a románok kezébe. A tót földmivelő nép alapja a tót nemzetnek; a tót politika feladata tehát, hogy a tót földmivelőt minden vállalkozásában támogassa és különösen minél több földhöz juttassa. Líptóban és Zólyomban a tótok máris sok földet vettek; így kellene cselekedni Sárosban, Hontban és Nyitrában is. Ezután a cikk rámutat Darányi parcellázó törvényjavaslatára s azt állítja, hogy a javaslat célja az, hogy Magyarországot a magyar nemesi középosztály igájába hajtsa, azt elválassza, adósságait kifizesse s úgy akar

parcellázni, hogy a földmivelő még az eddiginél is nagyobb arányokban fog keresni menedéket e politika ellen a tengeren túl.”

A tótoknak tehát, ime, külön agrárpolitikájuk van. A románokhoz hasonlóan a gazdasági megerősödést tűzték ki célul. Bankok és bankok. Ha pénz van, minden van. Aki mig egyik kezében fegyvert forgat, a másikat pénzzel telt zsebében tartja, sokkal többre viszi, mint akinek lépését a lelkesedésen kívül nem mozgatja más. Tehát gyűjteni a pénzt, helyesen csoportokra osztani, részben más-más irányu rendeltetése szerint, részben pedig a földrajzi elosztás szerint úgy, hogy ez a föld, amely annak a nyelvnek járását képezi, a pénzintézetek által fogvatartottnak érezze magát.

A jól elosztott pénz aztán megteszi hatását. Ahova egy krajcárja kerül, belép vele az a tudat, hogy az a tót nemzetiség vagyonának egy kis része s ahol az az öntudat már kifejlődött, természetes, hogy azt a nemzeti vagyont gyarapítani törek-szenek.

Először is szaporítani a bankokat, jusson minden vidéknek egy, legyen úgy, hogy egyetlen tótul beszélő egyén ne legyen ráutalva a magyar pénzintézetek igénybevételére. És ha már van bank elég, akkor a meglevőket gyarapítani kell. Hatalmas tőkét, nagy nemzeti vagyont kívánnak, amely már súlyával, nagyságával is tekintélyt parancsoljon s amelynek csak akarnia kell valamit, hogy az menten el is érhető legyen.

Hogy mit fognak akarni mindennek fölött? Minden földet, melyen tótul beszélnek, olyan kezekbe tenni, amelyekben elég biztosítékot lát arra nézve, hogy öntudatos részesévé válik annak a politikának tovább, amely az egész Felvidéknek pénzzel való megvásárlását tűzte ki célul.

Itt az első lépésnek első kísérletei látszanak még meg csupán. — Olyasvalamit, ami különös aggodalomra okot szolgáltatna, fölmutatni most még elég lehet, sőt tekintve a

cél nagy arányait, amelynek munkája részletesen kidolgozott, aprólékosáig menő tervet föltételez — lehetlenségnek tetszik.

Pedig nincsen egészen így.

Mert igaz, hogy a tótok között e téren még vajmi kevés történt s hogy ha föl is tudnánk mutatni itt-ott valami hasonlót, az sem a pénzzel való hódítás öntudatos szándékával esett meg; és hogy igaz az is, hogy az első kísérletek is mind olyan nehézségeket találnak, amelyek leküzdése majdnem a lehetetlenséggel határos s így az egész terv maga is mintegy lehetetlenségnek tetszik.

A románok példája azonban mutatja, hogy e téren husz esztendő is milyen sokat jelent. Bankjaikkal a pénzpiacot földjükön uralják és egyérmásra vásárolják a földeket máris. Ez a vásár, megengedjük, az első lépéseknél bajosán fog menni, de könnyebben már akkor, amikor sokan, talán mindenki azok táborába lép, akik a honfoglalásnak ezt az újabb módját találják egyedül célravezetőnek. És nemcsak a személyek, hanem azzal majd az a „nemzeti vagyon“ is gyarapodni kezd. A jómódú könnyebben gazdagszik meg, mint akinek a gazdagodást az elején kell kezdenie.

Hogy mire vezet majd az, ha tótjaink avval a gondolattal fogják birtokaikat vásárolni, hogy avval a megveti földterülettel a „tót nemzeti vagyont“ sikerült megint gyarapítani? Mire vezet? — A különválásra.

Gyermekszanatóriumok.

A tuberkulózis az emberiség létét folytató küzdelmének egyik kísérője. Az a fokozott munka, melyet a civilizáció haladása s az egyénnel szemben támasztott igények kielégítése megkövetel, mind fokozottabb mértékben veszik igénybe az egyes ember szellemi és testi erejét és gyengítik szervezetét a káros behatások ellen. A tuberkulózis éppen a testiileg és szellemileg gyengült szervezetet támadja meg előszeretettel; óriási elterjedése és fertőző természete által egyaránt fenyegeti az egész emberiséget. Európában évenként ötvenegymillió ember pusztul el gyermekkorban, míg a megbetegeskedő száma

az 8t milliót is meghaladja. Magyarországon évenként átlag 70.000 ember hal meg tudóvesében, ami az összes halálozásnak 15 százalékát teszi ki. Természetes emelőfogya, hogy egy ilyen elterjedt megbetegedés hatása nemcsak az egyénekre, hanem a családokra is így az egész társadalomra is kiterjed. Általános jelentőségét fokozza az a körülmény is, hogy a tudóves leginkább munkabíró korból szedi áldozatait, így németországi statisztikák szerint a 20—29 év között munkaképtelenné lett 1000 munkás közül 500 épp tuberkulózis által lett azzá. A tuberkulózis ellen irányuló küzdelem tehát közegészségügyi és gazdasági érdek egyaránt, miért is a társadalom minden rétegének szövetkeznie kell az orvosi tudománnyal, mert együttes munkájuk által érhető el csak igazi eredmény.

Hogy hazánkban a gyermekek között is mennyire pusztít a tuberkulózis, annak illusztrálására csak egy találmányra a következők számbeli adatot hozzuk fel: 1904-ben 9977 hét évnél fiatalabb és 68,944 hét évnél idősebb egyén halt meg gümőkórban. Hogy ez utóbbiak között mennyi volt 14 évnél fiatalabb, tehát a gyermekek határain innen, erre nézve nincsenek adataink. Még nagyobboknak tűnteti fel a gyermekeknek gümőkórban való halandóságát a következő megfontolás: Úgyancsak 1904-ben 20,050 hét évnél fiatalabb és 23,960 hét évnél idősebb egyén tudó- és mellhártyagyulladásban halt meg, tehát olyan körülmény, melyet a gümőkörtől pontosan elkülöníteni sokszor csak a kórfolyásnak legpotentabb követeléseivel és speciális ismeretekkel igénylő diagnosztikai eljárásokkal lehet. A gyermekek gümőkórban való halandóságára fényt vet még a következő adat is, melyet Beitzkenek a Berl. Klin. Wochenschr. 1909. évi 9. számában megjelent közlöményéből merítettünk: 89, 1—15 éves gyermek hullájának boncolásánál B. 43 eset-

ben talált tuberkulózist, tehát a gyermek-hullák 48 $\frac{1}{2}$ -ánál. E gyermekek közül 1—5 éves volt 26, 6—15 éves 17. Mások még ennél is nagyobb számokat találtak. Kétségtelen tehát, hogy a gyermekszanatóriumok építése hazánkban égetően szükséges s esodálatos, hogy nálunk, ahol a gyermekvédelem annyira fejlett, hogy az egész világ tanulni jön hozzánk, a tudóbeteg gyermekek megmentése érdekében, ugyszólván, semmi sem történjen.

A gyermek szervezetének a tuberkulózissal vívott harcában való segítése, erősítése a későbbi nemzedékre is kiható, mérhetetlen hasznos feladat, mely olól továbbra is elzárkóznunk vétkes mulasztás volna.

S ha eddig még nem történt ebben az irányban semmi sem, úgy ennek egyedül oka az, hogy társadalmunk áldozatkészsége s az állam anyagi forrásai ezer más irányban vannak igénybe véve, röviden: úgy gyermekszanatórium létesítésére eddig nem volt pénz. Humánus mozgalmaink ahelyett, hogy közös elökülésére együttesen haladnának, sokszor azt a látszatot keltik működésükben, hogy egyik a másikat félti a terrornom. Koncedáljuk, hogy ez a „féltékenykedés“ nemes intencióból ered s azt célozza, hogy annak az ügynek a szolgálatában, melyet az egyes humanitárius mozgalmak vezetők kiki saját meggyőződése szerint legnemesebbnek és leghasznosabbnak hisznek, mentül intenzívebb működést fejtesse ki. Az intenció nemes, de nem praktikus, mert alapjában véve az összes humanitárius mozgalmak egy cétl szolgálata: a társadalom szervezését a szociális nyomor enyhítésére s ha ennek a közös célnak a tudatában együttesen haladnának, az eredmény talán szebb és nagyobb volna, de mindenesetre egységesebb. Mert ha az egyiknek erkölcsi vagy anyagi tőkéjéből nem telik, segítségére jünne a másik, ame-

lyiknek telik, tudva azt, hogy hiszen mind-egy, hogy ki csinálja, a földolog az, hogy ez vagy amaz az intézmény a köz érdekében meg legyen alkotva.

Álljanak össze jótékony intézményeink és vállytve alapítsák meg az első magyar gyermekszanatóriumot.

Színészetiink.

Most, midőn Szabados László társulatától immár búcsút vettünk, nem lesz felesleges, ha beszámolunk arról az összbonyomásról, melyet a társulat közel három heti ittműködése után színjátszótagató közönségünk lelkeben hátrahagyott.

Konstatáljuk elsősorban, hogy a műsor megválasztásában az igazgató a publikum igényeit nem tévesztette szem elől. A régi, öröksépségtől operettek felújítása mellett színre hozta a fővárosi színházak műsorán szereplő darabok közül a legjobbakat. Hogy többet nem produkálhatott, ennek kizárólagos oka az, hogy az újonnan szervezett társaságnál hiányzott az a fegyelem, az az összetanultság, az a jártasság, melyet egy-egy új darab színrehozása, a siker teljes biztosítása felléttentl megkíván.

A keddi kabaret előadása mellett azonban nem melletünk el szó nélkül. Az ily kisegítő előadás, mint ez is volt, nem helyén való ott, hol a publikum erkölcsi felfogásán még nem vett erőt a budapesti lebutok mélye. Nem helyén való ott, hol a publikum jórészét serdülő ifjak, kereskedelmi iskolai hallgatók szolgálták. Hogy miért nem való, ezt, azt hisszük, felesleges bővebben ki-magyaráznunk. Reméljük, sőt elvárjuk, hogy Szabadosnak ez volt az első és utolsó kabaretkísélete.

T Á R C A.

Még egyszer utoljára...

— Mutatvány Pogány J. Béla „Régös utakon“ című sajtó alatt levő kötetéből. —

Sűrű, fekete füst gomolygott a csillagos ég felé. Lassan emelkedett mindig följebb és följebb, míg végre megállapodott és sötét, ritka felhőt alkotott a hatalmas épületkolozs-szomszólott. Valahol lent megrakták a tüzet s akkor számos apró szikra szökött ki a hatalmas kéményből. Reszketve, pislogva szálltak ide s tóra a füst között, azután egy utolsó csilánva, a földre hullottak. Örökös közönszág terjengett a levegőben. Tompa moraj, halk dübörgés, gépek zakatolása és kocsirobogás, valami soha szünni nem akaró titokzatos hang-káoszban egyesült, melyből csak egy csöböl kilövellő gőz idénkénti éles sístergése vált ki tisztán, megkülömböztetően. Gázlámpák fehér világossága ömlött el a gyár udvarán s megvilágította a sötét arcu embereket, amint gépiösen, megállapodás nélkül végezték munkájukat. És benn, a gyár épületében ezer és ezer izom feszült meg s duzzadó erek majd kipattanantak a barnavörös karokból. Versjék tltte meg az arokat és nyugalom honolt a lelkekben. Polyt a munka és az élethüzdelem szakadatlanul, pihenés nélkül, minden évszázadok kellenének ahhoz, hogy célját elérje.

A gyár kapuja előtt egy ember állt a falhoz támaszkodva. Ölte tett karokkal kétségbeesetten bántult maga elé, miközben piszkos, sziros, gigombolt gyári zubbonyban pajzánul játszadozott a hűvös szél, ide-oda lobogtatva a vékony szövetet. Szeme, amelyben valami állatias kifejezésült, merőben, szinte bután tapadt a járóra, amelyen néhány az utcai fácskáról lohullott sárga levél táncolt, gyorsan egymáskörül forogva, amihez csodás szímfóniákat dudolt a hűvös szél. És az ember összevont szemöldökkel bántulta a táncoló leveleket, mintha a természet különböző játékát csodálná. Pedig csak azért nézte, mert véletlenül odatapadt a tekintete s mert néznie kellett valamit, amikor nyitva volt a szeme. Fülében zuggott a titokzatos hang-káosz és agyában kétségbeesett gondolatok üttek egymást szakadatlanul s néha oly gyorsan, hogy szinte beléféjtült a feje. Mögötte a hatalmas gyárban izzadó emberhad küzdött az étellel, robotolt, hogy másnap meglegyen a keñyere s megfeszült izmokkal huzta az ígát, hogy vasárnap elegendő ezüsttel zsebében, cigányzene mellett meghihassa rendes boradagját, amitől elkábult a fej, elhomályosult az agy, ami azonban valami kellemes, megnyugtató érzéssel tölti be a lelket s legalább egyidőre feddelteti el az emberrel a küzdelemmel teljes életet. És furcsa. Amíg mögötte pezseg az élet s a lelkeket átjárja az emberi hivatás, a munka érése, addig ő ott áll tetteletlenül,

pihenő karokkal, kirekesztve a dolgozni akartó kategóriájából, kidobva a soha szünni nem akaró küzdelemből, mint valami kopót, hasznavehetetlen szerszám, aminő még az ócskavaskereskedőnek sem kell. Azoknak ott bent megvan az az örömtük, hogy holnap lesz kenyér, amivel kielégítik testüket s talán még másra is jut, olyanra, amit más csak a szórakozás követel meg s ami jó ha megvan de nem föltétlenül szükséges az embernek. Amíg mások derült arccal gondolkodnak a jövőre, addig az ő szívet kétségbeeső fölelem tölti el és testét ideges remegésbe ejti a holnap gondolata.

A táncoló, segítgő leveleket magával ragadta a szél és szeme előtt most megjelent az ő otthonja; a fojtó levegőtől kicsiny szoba, ahová ha belép, az arcokról, minden butor-darabról, de még a nyirkos falakról is rá vigyorog a nyomor és irgalmatlanul vájja be körmeit szívébe, azután összeszorítja. És szorítása nyomán kiserked a vére és előnt a kínzó fájdalom. A lámpa csak gyér, vöröses fényel árasztja el a szobát és sötét misztikus árnyék bujkál az asztal alatt. A nyomozó esendek csak az ablakszárnyak halk zörgése zavarja, amint beléjük kapaszkodik a hideg szél és rázza, rázza szüntelenül. Azután felkap az utcáról egy csomó port és dühösen csapja a piszkos üvegablakhoz. Az asszony ott ül az asztalnál és mereven bándul bele a felhőmagba. Kétségbeesve gondol a holnapra.